NORAKSTS
Lieta Nr.A420678310
(A00532-12/4)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 13.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicēja *I.S.* pārstāvim zvērinātam advokātam Aināram Vīnkalnam un atbildētāju Latvijas Republiku pārstāvošās iestādes – Valsts meža dienesta –pārstāvei *I.P.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.S.* pieteikuma par Valsts meža dienesta 2010.gada 4.jūnija lēmuma Nr.1-19/763 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts meža dienesta (turpmāk – VMD) 2010.gada 4.jūnija lēmumu Nr.1-19/763 (turpmāk – Lēmums) atcelta *I.S.* 1999.gada 30.augustā izsniegtā mednieka apliecība Nr.7002773.

Lēmumā konstatēts, ka *I.S.* 1999.gada 30.augustā izsniegtajā mednieka apliecībā Nr.7002773 kā izsniegšanas pamats norādīts 1997.gada 26.maija mednieka apliecības Nr.711754 maiņa. 1997.–1999.gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas grāmatā ar ierakstu Nr.2773 mednieka apliecība Nr.7002773 ir reģistrēta citai personai. 1992.–1996.gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas grāmatā ar ierakstu Nr.1754 mednieka apliecība Nr.711754 reģistrēta citai personai.

Lēmumā secināts, ka VMD nav dokumentālu pierādījumu, kas apliecina, ka 1997.gadā *I.S.* būtu nokārtojis mednieku eksāmenu. Turklāt nav pierādījumu, kas apliecina, ka 1997.gada 26.maijā *I.S.* bijusi izsniegta mednieka apliecība Nr.711754, tādējādi VMD nav guvis apstiprinājumu, ka *I.S.* 1999.gada 30.augustā mednieka apliecība Nr.7002773 izsniegta pamatoti. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka *I.S.* 1999.gada 30.augustā izsniegto mednieka apliecību Nr.7002773 saņēmis prettiesiski

[2] 2010.gada 29.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.S.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi:

[2.1] Lēmumā nav norādīts pamats, kāpēc VMD vieniem lietas apstākļiem ir devis priekšroku attiecībā pret pieteicēja paskaidrojumiem. Pieteicējs norāda, ka 12 gadus ir aktīvi pildījis visus mednieka pienākumus – piedalījies medībās, nav pārkāpumu ne medībās, ne saistībā ar tām, no mežniecības nav saņemti nekādi aizrādījumi. Pieteicējs uzskata, ka nevar būt atbildīgs par jebkāda veida neprecizitātēm vai datu zudumiem.

[2.2] Pieteicējs neuzskata, ka Lēmumā norādītais, ka mednieku apliecības ar Nr.7002773 un Nr.711754 ir it kā izsniegtas citai personai, varētu ietekmēt pieteicēja iegūtās mednieka tiesības. Tas, ka vienu un to pašu mednieka apliecību numuri ir vairākām mednieka apliecībām un neatbilst saņēmēju datiem, liecina tikai par VMD sliktu darba organizāciju un kontroles trūkumu.

[2.3] Lēmums nav pamatots ne tikai pēc būtības, bet arī ir nelikumīgs no procesuālā viedokļa. Lēmumu ir pieņēmis VMD ģenerāldirektors, taču Lēmumā nav norādīts neviens normatīvais akts, kas viņam piešķīris tiesības lemt par izsniegtu mednieka apliecību atcelšanu.

[3] Atbildētāju pārstāvošā iestāde VMD rakstveida paskaidrojumos tiesai pieteikumu neatzīst, papildus Lēmumā norādītajam paskaidrojot, ka VMD rīcībā esošie pierādījumi apliecina, ka apliecība 1997.gadā nav tikusi iegūta tiesiskā ceļā, kārtojot eksāmenus. VMD visas mednieku izsniegtās apliecības ir iereģistrētas Mednieku apliecību reģistrācijas žurnālos, kur apliecību saņēmēji šo faktu apliecina ar savu parakstu. *I.S.* nav reģistrēts 1997.gada Mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā (par laika posmu no 1997.līdz 1999.gadam ticis kārtots viens žurnāls, hronoloģiski turpinot ierakstus par visiem trim

gadiem), līdz ar to pēc veiktās reģistrācijas secināms, ka 1997.gadā *I.S.* mednieka apliecība nav bijusi izsniegta. Pārbaudīti arī VMD rīcībā esošā mednieku kandidātu reģistrācijas žurnāla, kur fiksēts, ka persona ir veikusi maksājumu par plānoto eksāmena kārtošanu, dati par 1997.gadu. *I.S.* šādu maksājumu 1997.gadā nav veicis.

VMD uzskata, ka nav pamata aizsargāt *I.S.* tiesisko paļāvību, jo viņam nebija tiesību saņemt mednieka apliecību 1999.gadā. Pieteicējs pieļāvis situāciju, kurā akceptējis prettiesiskas apliecības saņemšanu, zinot, ka tiesību normas nepieļauj mednieka apliecības izsniegšanu bez eksāmena kārtošanas.

Pieteicēja norāde, ka VMD ģenerāldirektoram nav procesuālu tiesību atcelt izsniegto mednieka apliecību, ir nepamatota, jo šādas procesuālās tiesības nosaka Valsts meža dienesta likuma 7.panta 7.punkts.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē VMD pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par to, vai VMD tiesiski un pamatoti ar pārsūdzēto Lēmumu, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem, atcēlis pieteicējam labvēlīgo administratīvo aktu – 1999.gada 30.augustā izsniegto mednieka apliecību Nr.7002773.

[7] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 86. pants reglamentē prettiesiska administratīvā akta atcelšanas iespējas. Ja panta pirmajā daļā noteikts, ka adresātam nelabvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī, tad attiecībā uz adresātam labvēlīga lēmuma atcelšanu panta otrajā daļā minēti atsevišķi atcelšanas gadījumi. Šo gadījumu uzskaitījums ir izsmeļošs. Šādā veidā likumā, ņemot vērā taisnīguma, tiesiskās paļāvības un tiesiskuma apsvērumus, minēti gadījumi, kad ir izbeidzamas personai labvēlīgas tiesiskās attiecības, kuras dibinātas pretēji tiesību normās noteiktajam. Pārējos gadījumos iestādes radītā kļūda nevar radīt tādas sekas, ka savulaik prettiesiski izdotais administratīvais akts būtu atceļams.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments atzinis, ka, kā redzams no APL 86.panta otrās daļas ievaddaļas (tiesību normas tiesiskajām sekām), šajā daļā minēto apstākļu konstatēšanas gadījumā administratīvo aktu *var atcelt*. Tiesību norma neparedz, ka administratīvais akts *ir atceļams*. Tādējādi tiesību norma paredz iestādes rīcības brīvību labvēlīga prettiesiska administratīva akta atcelšanai un, lai sasniegtu konkrētajā gadījumā taisnīgāko risinājumu, pieļauj tālāku konkrēto apstākļu izvērtējumu atbilstoši tiesību principiem. Proti, izvēloties, vai priekšroka konkrētajā gadījumā dodama tiesiskuma principam (jo ir konstatēts administratīvā akta prettiesiskums), vai arī pastāv apstākļi, kas liek dot priekšroku tiesiskās paļāvības principam *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 20.maija sprieduma lietā SKA-240/2010 16. punktu*). Proti, vai konkrētajā situācijā svarīgāk ir atcelt prettiesisko administratīvo aktu vai sargāt administratīvā akta adresāta paļāvību uz šo administratīvo aktu (*skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 2.septembra spriedumu lietā Nr.*SKA – 370/2011).

Saskaņā ar APL 86.panta otrās daļas 4. punktu, ar ko ir pamatots Lēmums, adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts attiecīgā administratīvā akta izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Šādā gadījumā iestāde izvērtē adresāta veikto darbību prettiesiskumu un atceļ šo administratīvo aktu ar tā izdošanas dienu.

[8] 1997.gadā, kad pieteicējs ieguvis mednieka kvalifikāciju, spēkā bija 1995.gada 1.jūnija Medību likums, kura 8.pants noteica, ka mednieka apliecību izdod Valsts meža dienesta virsmežniecības pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā. Pārbaudāmo zināšanu apjomu nosaka medību noteikumi. Mednieka apliecība ir derīga visā Latvijas teritorijā (pirmā daļa). Mednieku eksaminācijas komisiju pēc Valsts meža dienesta ieteikuma apstiprina rajona padome vai republikas pilsētas dome, iekļaujot tajā Valsts meža dienesta, vides aizsardzības, valsts policijas speciālistus, kā arī mednieku biedrību pārstāvjus.

Eksaminācijas komisijas darbību finansē Valsts meža dienests, nosakot maksu par eksāmena kārtošanu un mednieka apliecības sagatavošanu (otrā daļa).

Tādējādi, lai iegūtu mednieka apliecību, bija jānokārto eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā un par eksāmena un mednieka apliecības sagatavošanu bija jāveic noteikts maksājums.

[9] No Lēmuma tiesa konstatē, ka sākotnēji mednieka apliecība Nr.711754 pieteicējam tikusi izsniegta 1997.gada 26.maijā, bet mednieka apliecība Nr.7002773 – 1999.gada 30.augustā.

Kā secināms no Rīgas pilsētas mednieku reģistrācijas žurnāla 1992.-1996.gadam, tad pretī apliecībai ar Nr.711754 ir norādīta persona *A.K.*, kurš 1995.gada 10.oktobrī ir saņēmis mednieka apliecību (lietas lapa 79). Savukārt apliecība Nr.7002773 izsniegta personai, kuras vārds un uzvārds nav salasāms, jo ir daļēji aizkrāsots, taču ir salasāma personas koda pirmā daļa – */personas kods/*, tātad persona dzimusi */dzimšanas datums/*, un kā apliecības izsniegšanas pamats ir norādīts 1992.gada 23.jūlijs (lietas lapa 80). Savukārt pieteicējs ir dzimis */dzimšanas datums/*. Līdz ar to tie nav pieteicēja dati.

[10] Tiesas ieskatā būtiski ir ņemt vērā to apstākli, ka pirms mednieka eksāmena kārtošanas personai bija jāiesniedz atsevišķi dokumenti, piemēram, maksājuma uzdevums, kas apliecina samaksas veikšanu par eksāmena kārtošanu un apliecības izgatavošanu. Kā tiesas sēdē paskaidroja VMD pārstāve, tad mednieku kandidātu reģistrācijas žurnālā tiek reģistrētas visas personas, kuras maksājušas par eksāmena kārtošanu, tāpat tiek atzīmēts eksāmena kārtošanas datums un veiktā samaksa. Kārtot eksāmenu bez samaksas veikšanas nebija iespējams.

Savukārt tiesas sēdē, nopratināts kā liecinieks, bijušais VMD darbinieks *J.B.* liecināja, ka, lai arī 1997.gadā jau sāka ieviest elektronisko dokumentu reģistrāciju, paralēli visi mednieku kandidāti un izsniegtās apliecības tika reģistrētas ar roku reģistru grāmatās. Tāpat liecinieks norādīja, ka uz pieteicēja apliecības Nr.7002773 atveidotais *J.B.* paraksts nepieder *J.B.* un tas ir viltots.

[11] Ievērojot to, ka pieteicējs nav neko precīzāk norādījis vai iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu to, kad (mēnesis) viņš ir kārtojis eksāmenu, kad un kādus dokumentus iesniedzis eksāmena kārtošanai, tiesa atzīst par pamatotiem VMD izdarītos secinājumus, ka pieteicējs 1997.gada 26.maijā nav kārtojis eksāmenu. To apstiprina arī apstāklis, ka Rīgas pilsētas mednieku kandidātu reģistrācijas žurnālā par 1997.gadu nav norādīts pieteicēja vārds un uzvārds (lietas lapa 63-71).

Līdz ar to tiesa atzīst, ka nepastāvēja tiesiska iespēja izsniegt pieteicējam mednieka apliecību Nr.7002773. Tādējādi no lietas materiāliem izriet, ka lietā nav dokumentāru pierādījumu, kas apliecinātu, ka pieteicējam agrāk būtu bijusi izsniegta mednieka apliecība Nr.711754. Līdz ar to pieteicējs nevarēja tiesiski iegūt mednieka apliecību Nr.7002773 ar mednieka apliecības Nr. 711754 maiņu (*sk. arī Administratīvās rajona tiesas spriedumus līdzīgās lietās, kurās spriedumi ir stājušies spēkā, piemēram, 2011.gada 20.septembra spriedumu lietā Nr.A420677710, 8.novembra spriedumu lietā Nr. A420709810, 23.decembra spriedumu lietā Nr.A420673010, 2012.gada 28.februāra spriedumu lietā Nr.A420662310, 18.aprīļa spriedumu lietā Nr.A420752810, 27.aprīļa spriedumu lietā Nr.A420676910*).

[12] Papildus tiesa vēlas norādīt arī to, ka VMD 1997.gada 9.aprīļa rīkojums Nr.32 paredzēja, ka mednieka apliecības, ko izsnieguši virsmežziņi laika posmā no 1992.gada 5.februāra līdz 1997.gada 20.aprīlim, ir derīgas līdz 1997.gada 1.novembrim (4.punkts). Šis termiņš ar vēlākiem grozījumiem ir pagarināts līdz 1998.gada 1.novembrim.

Pieteicēja apliecība Nr.711754 ir izsniegta 1997.gada 26.maijā. Tātad šī apliecība nebija pakļauta noteikumiem par apliecību maiņu. Līdz ar to nav saprotams, kāpēc šī apliecība tika apmainīta 1999.gada 30.augustā. Arī pieteicējs nav sniedzis papildu paskaidrojumus, kāpēc bija nepieciešams 1999.gada 30.augustā mainīt sākotnējo apliecību.

[13] Pašreiz spēkā esošajā Medību likuma 12.pantā noteikts, ka mednieka apliecība ir dokuments, kas nepieciešams, lai saņemtu medību atļauju, mednieka sezonas karti un medību šaujamieroča iegādes atļauju, kā arī drīkstētu medīt šajā likumā un citos medības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Tātad mednieka apliecība ir dokuments jeb atļauja, kas dod personai tiesības rīkoties ar šaujamieročiem. Vispārzināms ir fakts, ka šaujamieroči ir paaugstinātas bīstamības objekts. Šādu tiesību piešķiršana personai, nepārliecinoties par personas sekmīgu teorētisko un praktisko iemaņu pārbaudi, būtiski apdraud citu personu un arī šīs pašas personas veselību un dzīvību, kā arī apdraud vides intereses.

Tādējādi tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja secinājumu, ka konkrētajā gadījumā Lēmuma izdošana bija nepieciešama, lietderīga un arī samērīga.

[14] Pieteicējs savā pieteikumā atsaucies uz tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu.

Saskaņā ar APL 10.pantu tiesiskās paļāvības princips piešķir personai tiesības paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

Ar tiesisku paļāvību jāsaprot tas, ka adresāts attiecīgo administratīvo aktu nav panācis ar kādu negodīgu rīcību no savas puses. Uzticība nav tiesiska (leģitīma), ja attiecīgā persona zināja vai viņai vajadzēja zināt, ka attiecīgais akts ir pretlikumīgs, vai ja persona sniegusi nepatiesu vai nepilnīgu informāciju, viltojusi dokumentus, devusi kukuli vai citādi rīkojusies ļaunprātīgi, lai saņemtu attiecīgo administratīvo aktu. Citiem vārdiem sakot, lai personas paļāvība būtu tiesiska, personai jārīkojas tiesiski (*Briede J. Par tiesisko paļāvību administratīvajā procesā. Jurista vārds, 11.05.2000. Nr.19(172)*).

Ņemot vērā, ka no lietā esošajiem materiāliem nav konstatējams, ka pieteicējs būtu nokārtojis mednieka eksāmenu, kas ir vienīgais pamats labvēlīga administratīvā akta – mednieka apliecības saņemšanai, secināms, ka pieteicējs sev piešķirto labumu ir ieguvis ar prettiesisku rīcību. Līdz ar to tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā pieteicēja tiesiskā paļāvība nav aizsargājama.

[15] Savukārt tas, ka par pieteicēju kā mednieku nav saņemtas sūdzības, nav konstatēti medības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi viņa rīcībā un pieteicējs 2010.gada 11.augustā ir nokārtojis mednieka zināšanu un praktisko iemaņu pārbaudi, nav atzīstams par tādu apstākli, lai atzītu, ka pieteicējs arī 1997.gadā būtu nokārtojis mednieku eksāmenu.

[16] Pieteicējs pieteikumā norādījis, ka Lēmums par pieteicējam izsniegtās mednieka apliecības atcelšanu ir nelikumīgs no procesuālā viedokļa, jo nav norādītas tiesību normas, kas atļauj VMD ģenerāldirektoram pieņemt lēmumu par mednieka apliecības atcelšanu.

Valsts meža dienesta likuma 7.panta 7.punkts noteic, ka, uzraugot meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, VMD amatpersonām savas kompetences ietvaros ir tiesības anulēt nelikumīgi iegūtās vai izmantotās atļaujas, apliecības, licences un apliecinājumus.

Lai arī Lēmumā šī norma nav norādīta, tiesas ieskatā tas nav atzīstams par tādu procesuālu pārkāpumu, kas varētu ietekmēt Lēmuma saturu.

[17] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku un pamatotu, bet pieteikumu – par noraidāmu.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt *I.S.* pieteikumu par Valsts meža dienesta 2010.gada 4.jūnija lēmuma Nr.1-19/763 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* D.Ābele

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ D.Ābele

Rīgā, 2012.gada 13.jūlijā